

Undervisningspligtige unge

Viden, værktøjer og gode råd om fritidsjob

Arbejds miljø i industrien

bfa-i.dk

Denne vejledning er udgivet af BFA Industri, der er arbejdsmarkedets fælles forum for arbejdsmiljø i industrien.

Indholdet er udtryk for parternes fælles holdning til emnet.

Vejledningen er søgt dækkende for industrien, men der kan være forhold i virksomheden som gør, at virksomheden bør kontakte rådgiver eller Arbejdstilsynet.

Arbejdstilsynet har haft BFA-Vejledningen til gennemsyn og finder, at indhold, herunder tekst og billeder, der knytter sig til arbejdsmiljøforhold, opfylder de krav, der følger af arbejdsmiljølovgivningen. Arbejdstilsynet har alene vurderet vejledningen, som den foreligger og gør opmærksom på, at der kan være arbejdsmiljøproblemstillinger og -krav, der ikke er behandlet i vejledningen.

Arbejdstilsynet har gennemgået vejledningen i overensstemmelse med regler og praksis.

Denne og andre publikationer, som omhandler et godt og sikkert arbejdsmiljø, findes også i elektronisk form på BFA Industris hjemmeside www.bfa-i.dk.

Materialerne kan også fås i trykt udgave ved henvendelse til BFA Industri eller til egne organisationer.

Vejledningen er udarbejdet af Joblife a/s.

bfa-i.dk

Layout, produktion og tryk: Cornflake Design · Trykt på miljøvenligt papir
Oplag: 1.000 ekspl. · Marts 2023 · ISBN 978-87-93916-70-8

Indhold

4

Indledning

5

Hvad skal I være opmærksomme på som virksomhed

7

Hvad skal virksomheden forholde sig til trin for trin

8

Unge undervisningspligtige

9

Arbejdstid, pauser, hvileperiode og ferie

10

Arbejdsopgaver for de unge

14

Forbudte arbejdsopgaver

17

Skabe sikre arbejdsforhold

18

Arbejdspladsvurdering – APV

19

Introduktion og modtagelse af de unge

21

Instruktion og oplæring

23

Buddy

25

Opsyn og tilsyn med de unge og deres arbejdsmiljø

26

Arbejds miljøorganisationens (AMO) og tillidsrepræsentantens rolle

27

Regler for forbudte arbejdsopgaver

27

Øvrige henvisninger

28

Bilag: Find din branchekode eller discokoder

Indledning

De særlige arbejdsmiljøhensyn i forhold til unge

Unge er særligt udsatte for at komme ud for arbejds-skader, da de har mindre erfaring og manglende bevidsthed om risici. Der skal derfor tages særlige arbejdsmiljøhensyn til de påvirkninger, de unge kan blive udsat for. Et fritidsarbejde mens man går i skole giver unge en god mulighed for at udvikle sig - både fagligt og socialt. Samtidig kan et fritidsjob give den unge viden og erfaringer, som den enkelte har glæde af senere i livet. Den unge kan eventuelt se mulighederne for et spændende job, og dermed kan det være med til at kvalificere den unges valg af uddannelse, f.eks. inden for erhvervsuddannelserne. Der er derfor gode grunde til at ansætte unge fritidsjobbere, tidligere populært kaldet "Fejedrenge".

Formålet med vejledningen

Denne vejledning har til formål at hjælpe virksomhederne i industrien til at give de unge en sikker og sund arbejdspraksis fra start.

Den giver et samlet overblik over de særlige regler i arbejdsmiljøet, som virksomhederne skal overholde og den giver praktiske anvisninger på, hvordan det gribes an.

Vejledningens målgruppe

Ledere og arbejdsmiljøorganisationer på virksomheder indenfor industrien, som beskæftiger undervisningspligtige unge, eller som overvejer at gøre det.

Hvad skal I være opmærksomme på som virksomhed

Der er en række forhold, man skal være opmærksom på som arbejdsgiver, hvis man har ansat unge undervisningspligtige fritidsjobbere under 18 år.

Man kan godt beskæftige de undervisningspligtige unge med en lang række lettere opgaver på virksomheden, men hvis de skal arbejde i områder, hvor der er maskiner, skal man være opmærksom på, at der er en del begrænsninger for, hvad de unge må lave.

Som udgangspunkt må de unge ikke arbejde i farlig nærhed af maskiner, men virksomheden kan være omfattet af retningslinjer og undtagelser der gælder for industriens virksomheder. Hvis virksomhedens branchekode og DISCO-koder fremgår af oversigten i bilag 10 i bekendtgørelsen om unges arbejde, må de unge noget mere, og man kan f.eks. beskæftige undervisningspligtige med lettere arbejde i nærheden af maskiner - Se bilaget om branchekoder og DISCO-koder.

Man skal kunne fremvise og dokumentere virksomhedens koder i forbindelse med et besøg fra Arbejdstilsynet, hvis de unge arbejder i nærheden af maskiner.

De forskellige forhold man skal forholde sig til er gennemgået kort her, men beskrevet nøjere i vejledningen.

Arbejdsopgaver

Man skal overveje, hvilke opgaver de unge skal udføre. For at passe på de unge er det kun lettere opgaver med oprydning, støvsugning, manuelt montagearbejde, pakkearbejde og lignende, der må udføres.

De unge må ikke arbejde med maskiner og håndværktøjer eller faremærket kemi og må ikke løfte tunge emner.

Risici

Man skal vurdere, om der er nogle særlige risici forbundet med det arbejde, de unge skal lave samt finde tiltag til at imødegå risiciene. Hvis risiciene ikke kan undgås, er det ikke forsvarligt at lade de unge udføre arbejdet. Man skal beskrive risiciene og deres sikkerhedsforanstaltninger særskilt i virksomhedens arbejdspladsvurdering (APV), inden de må arbejde.

Arbejdstid

Man skal sørge for, at de unge ikke arbejder for mange timer, så de kan passe deres skolegang. De unge må kun arbejde 2 timer om dagen på skoledage, samt 7 til 8 timer på andre dage end skoledage, og så må de ikke arbejde mellem kl. 20.00 og kl. 06.00.

Besked til forældre

Man skal underrette den unges forældre eller værge om ansættelsen. Underretningen skal indeholde oplysninger om arbejdstiden, arbejdsopgaverne og eventuelle risici forbundet med arbejdet samt, hvad virksomheden har gjort for at forebygge skader.

Introduktion

Ved jobstart er det vigtigt at tage godt imod de unge. Giv en god og tryk jobstart gennem en tilrettelagt introduktion, der bl.a. omfatter præsentation af virksomheden og dens ansatte samt en rundgang.

Instruktion

De unge skal have en grundig instruktion til de enkelte arbejdsopgaver med særligt fokus på, hvordan de udføres, så de unge ikke kommer til skade eller bliver syge. Husk, at unge typisk har sværere ved at vurdere, hvad der kan være farligt end de erfarne voksne.

Tilsyn

Man skal sikre, at der føres tilsyn med de unges arbejde - det skal gøres af voksne og kompetente personer, som er fyldt 18 år. Hyppigheden af tilsynet planlægges afhængigt af jobbets art og risici samt de unges modenhed, erfaringer og kompetencer.

I forbindelse med introduktion og instruktion af de unge er det godt at læne sig op ad skriftlige materialer og skemaer, så man er sikker på at komme omkring alt relevant. Informationen bør altid ske mundtligt og i dialog, så man kan sikre sig, at de unge har forstået informationen.

Følg løbende op på, om arbejdet og udførelsen sker som aftalt og få rettet ind, hvis det ikke er tilfældet.

En ung kan være mere usikker end en voksen, så gør det klart for de unge, at det altid er i orden at stille spørgsmål - hellere ét spørgsmål for meget og der findes ingen dumme spørgsmål.

Man skal være opmærksom på, at nogle unge vil have behov for hyppig dialog og opfølgning, mens andre vil have mindre behov.

Hvor kan man finde mere?

En lang række af de regler, som gennemgås i vejledningen, fremgår af Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 1049 om unges arbejde, som man kan finde på Arbejdstilsynets hjemmeside at.dk. Her finder man også Arbejdstilsynets vejledning om Undervisningspligtige unges arbejde, som gennemgår reglerne.

Hvad skal virksomheden forholde sig til trin for trin

Som hjælp til at komme igennem relevante overvejelser og forberedelserne ved ansættelsen, kan man følge nedenstående tjekliste. De enkelte punkter gennemgås i vejledningen.

Tjekliste: Ansættelse af ung undervisningspligtig fritidsjobber.

Ansættelse af:		Skema sidst revideret:		
Emne	Bemærkninger	Ansvarlig	Tidsfrist	Udført
Virksomhedens branchekode og Discokoder				
Tydeliggørelse af områderne og rum, hvor den unge skal/må arbejde				
Arbejdsopgaver den unge skal udføre				
Risikovurdering af arbejdsopgaverne og arbejdspladsvurdering (APV)				
Daglig arbejdstid (Har den unge anden beskæftigelse?)				
Underretning af forældrene				
Udpegning af "Buddy"				
Udarbejde introduktionsprogram				
Nødvendige instruktioner til udførelse af arbejdsopgaverne				
Plan for systematisk opfølgning og tilsyn				

Unge undervisningspligtige

Alder og undervisningspligt

Børn under 13 år må ikke udføre arbejde i industriens virksomheder.

Denne vejledning omhandler de forhold og regler, som virksomheden skal være opmærksom på, når man beskæftiger unge fritidsjobbere, som er fyldt 13

år, men er under 18 år, og som stadig er omfattet af undervisningspligten. Den handler ikke om lærlinge, trainees eller elever i erhvervspraktik.

Undervisningspligten slutter ifølge folkeskoleloven, når man har modtaget undervisning i 9 år eller senest den 31. juli det år, hvor den unge fylder 17 år.

Arbejdstid, pauser, hvileperiode og ferie

Arbejdstid

13 til 14-årige må arbejde	15 til 17-årige må arbejde
<ul style="list-style-type: none">● 2 timer om dagen på skoledage● 7 timer om dagen på andre dage end skoledage● 12 timer om ugen på uger med en eller flere skoledage● 35 timer om ugen i uger, hvor der er helt skolefri	<ul style="list-style-type: none">● 2 timer om dagen på skoledage● 8 timer om dagen på andre dage end skoledage● 12 timer om ugen på uger med en eller flere skoledage● 40 timer om ugen i uger, hvor der er helt skolefri

Derudover gælder det, at:

- hvis den daglige arbejdstid er på 7 timer eller mere, skal arbejdstiden ligge samlet.
- hvis den unge arbejder som led i en uddannelse, skal den tid den unge bruger på undervisning regnes med i arbejdstiden.
- arbejdstiden skal lægges sammen, hvis den unge arbejder for flere arbejdsgivere. I forbindelse med ansættelsen skal man derfor spørge de unge, om de har anden beskæftigelse.

Pauser og hvileperiode

Hvis den daglige arbejdstid overstiger 4,5 timer, skal den unge have en pause på mindst 30 minutter. Pausen må ikke placeres ved arbejdsdagens begyndelse eller ved afslutning.

De unge skal have en sammenhængende hvileperiode på mindst 14 sammenhængende timer inden for hver periode på 24 timer. Det betyder, at fra det tidspunkt hvorfra arbejdstiden slutter, skal der gives 14 timers sammenhængende hvil, når man regner 24 timer tilbage.

De unge må ikke arbejde i tidsrummet fra kl. 20.00 til kl. 06.00.

De unge skal have 2 sammenhængende fridøgn inden for hver periode på 7 døgn. Heraf skal ét fridøgn normalt omfatte søndag. Hvis de 2 fridøgn ikke kan placeres i sammenhæng, skal det ene fridøgn lægges i umiddelbar tilknytning til en daglig hvileperiode.

Ferie

De unge skal have mulighed for at holde ferie i løbet af skolesommerferien.

Arbejdsopgaver for de unge

Typiske opgaver - de uproblematiske opgaver

Der er en række opgaver, der arbejdsmiljømæssigt anses som uproblematiske arbejdsopgaver for de unge.

Disse opgaver er for eksempel:

- Lettere rengøring, oprydning og borddækning
- Lettere manuel montering, dog ikke lodning og svejsning
- Lettere malerarbejde (ikke faremærkede produkter)
- Lettere manuelt arbejde, som ilægning i poser, kuverter og æsker, kontrol og pudning af færdige produkter samt håndtering af rent vasketøj
- Lettere lugning og renholdelse af grønne områder
- Lettere renholdelse af udenomsarealer
- Lettere opgaver i virksomhedens kontor, omklædningsrum og lignende

Hvis den unge skal arbejde i nærheden af maskiner eller mekanisk drevne håndværktøjer gælder særlige forhold, som beskrives på de følgende sider.

Arbejde i nærheden af maskiner

Visse maskiner i industrien kan udgøre en risiko for unge, mens andre maskiner anses som uproblematiske.

Uproblematiske er f.eks. ufarlige husholdnings- eller kontormaskiner, støvsugere, kopimaskiner og manuelt betjente fejmaskiner. Disse må gerne betjenes af unge.

For produktionsvirksomheder omfattet af branchekoder og DISCO-koder i Arbejdstilsynets bekendtgørelse om unges arbejde bilag 10, kan det tillades, at unge udfører arbejde i nærheden af andre maskiner, under forudsætning af, at en række forhold opfyldes.

Alt sammen for at passe særligt godt på de unge og sikre, at de ikke kommer i kontakt med farlige bevægelige dele eller på anden måde udsættes for risiko fra maskiner.

Farlige maskiner skal sikres fx ved at afbryde strømforsyningen.

Disse maskiner kan f.eks. være automatiske maskiner, bearbejdningscentre, robotanlæg, palleteringsanlæg, hydrauliske pressere, stansemaskiner, søjleboremaskiner, rundsave, klippe- og skæremaskiner, fræsere, afrettere, tykkelseshøvle, drejebænke og slibemaskiner, betonvaremaskiner, plastsprøjtemaskiner, støbemaskiner, tøjpresser, pap og affaldspreser, maskiner med åbne valser eller snegle som, f.eks. offset trykkemaskiner, strygeruller til tøj, snegletransportører, blande-, male-, knuse-, hakkemaskiner og lignende maskiner, rivemaskiner, centrifuger, røremaskiner og dejælttere.

Inden den unge arbejder

Inden arbejdsopgaver i nærheden af maskiner, som f.eks. oprydning, støvsugning, lettere rengøring, vask af gulv og lignende, skal man være opmærksom på, at arbejdet i nærheden af maskinerne ikke må udgøre en risiko for de unge, og det skal vurderes, om det kan foregå på sikkerhedsmæssig og sundhedsmæssig fuldt forsvarlig vis.

Sikring af maskiner

Hvis maskinerne er fuldstændig sikret mod tilskadekomst under drift, er totalt afskærmede eller på anden måde sikret teknisk, kan den unge arbejde i nærheden, mens maskinen er i drift under forudsætning af, at der altid er effektivt opsyn fra de voksne medarbejdere.

Det betyder, at maskinen f.eks. skal have fuldt dækkende afskærmninger af farlige dele, lysgitre, lysbomme, lukkede og låste el- og styretavler eller helt indesluttede, så der absolut ikke er fare for tilskadekomst, heller ikke fare for udslyngning eller sprøjt fra stoffer og materialer, varme væsker, overflader eller lignende.

Nedlukning og sikring af maskiner

Hvis maskinerne i området, hvor den unge arbejder, ikke er fuldstændig afskærmede og under effektivt opsyn af en voksen kollega, skal maskinerne skal være stoppede og effektivt sikret mod utilsigtet igangsætning på samme måde, som det også normalt skal ske ved service og vedligehold på maskinerne. Det er f.eks. efter fyraften, hvor produktionen er ophørt.

Det sker typisk ved, at maskinen er standset og lukket ned, hvorefter maskinens forsyning er afbrudt med aflåselig afbryder.

Der skal være forsyningsadskiller for alle maskinens energiforsyninger. Det kan, ud over elektricitet, være pneumatik, hydraulik, damptryk og potentiel kinetisk energi. Eventuel restenergi er aflastet.

Her eksempler med aflåst forsyningsafbryder.

For mindre maskiner, som f.eks. bænkslibere, søjleboremaskiner og lignende kan sikring ske ved at stikket til elforsyningen tages ud.

**Farlige maskiner skal være sikrede!
Stoppede, afbrudte og låste!**

Arbejde med håndværktøj

Manuelt værktøj som, f.eks. hammer, saks, skiftenøgler, unbrakonøgler, topnøgler, skruetrækker, må gerne anvendes af de unge efter en grundig instruktion i korrekt og sikker brug af værktøjet.

Mekanisk drevet håndværktøj skal være utilgængeligt

Mekanisk drevet håndværktøj som, f.eks. vinkelslibere, boremaskiner, bajonetsave, rystepudser, slibema-

skiner kan udgøre en risiko for unge fritidsjobbere, hvis de anvender dem. Hvis den unge arbejder alene i et område og ikke er under opsyn, skal maskindrevne værktøjer opbevares, så de unge ikke har adgang til dem. Værktøjerne kan for eksempel være låst inde i en værkstedsvogn eller i et særligt rum eller bur.

Det mekanisk drevne værktøj kan være låst inde i et skab, skuffer i en værkstedsvogn eller i et aflåst rum, hvorimod det almindelige håndværktøj er tilgængeligt

Forbudte arbejdsopgaver

Unge, der er omfattet af undervisningspligten, må ikke arbejde med noget, der kan være farligt for deres sikkerhed og sundhed.

Stoffer og materialer

Unge, som er omfattet af undervisningspligten, må ikke arbejde med eller udsættes for farlige stoffer og materialer. Det er stoffer og materialer, som bl.a. kan være kræftfremkaldende, kan skade arveanlæg eller forplantningsevne, er giftige, ætsende eller eksplosive, kan give allergi eller overfølsomhed eller er yderst brandfarlige. Herudover gælder det fx også alle stoffer og materialer, der har en grænseværdi i arbejdsmiljøet, har en faremærkning eller indeholder organiske opløsningsmidler.

For langt størstedelen vil det være produkter, som er mærket med et eller flere farepiktogrammer:

Men det kan også være produkter, der på etiketten er forsynet med påskriften: "Leverandørbrugsanvisning kan rekvireres af erhvervsmæssige brugere".

De unge må ikke arbejde med eller være i farlig nærhed af farlige stoffer og materialer, herunder dem der er nævnt i Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 1049 om unges arbejde bilag 4.

Hvis den unge arbejder alene i et område og altså ikke er under opsyn, skal de kemiske produkter gøres utilgængelige for den unge, f.eks. ved opbevaring i et aflåseligt kemiskab.

Der skal være kemiske risikovurderinger på virksomhedens arbejdsopgaver og processer. Det skal i den forbindelse klarlægges, hvorvidt unge må arbejde med eller i nærhed af produkterne og processerne. Se BFA Industri vejledning om kemisk risikovurdering, (bfa-i.dk).

DEMAG

2000 KG

DEMAG WLL 2000 kg

HORDTAR

Ergonomi

De unge må ikke arbejde med opgaver, der kan give dem muskel og skeletbesvær. Det gælder især arbejde, der er fysisk belastende, fordi unges muskler, knogler og led ikke er fuldt udviklede. Ved løft, træk og skub skal der derfor tages særligt hensyn til den unges alder og fysik, og unge må normalt ikke løfte eller bære mere end ca. 12 kg. Løft skal ske midt foran kroppen og mellem midt lår og albuehøjde. Hvis ikke, skal vægten reduceres. Byrden må ved 12 kg bæres maksimalt 2 meter.

De unge må ikke skubbe og trække palleløftere, rullebure og lignende, hvor lasten overstiger ca. 250 kg (mindre last, hvis det er på skrånende, ujævnt eller løst underlag)

De unge skal have en grundig instruktion og oplæring i arbejdsteknik ved løft, bæring, skub og træk.

Andre risici

Der vil være andre risici, som man skal beskytte de unge imod. Det kan f.eks. være:

- Risiko ved håndtering af affald i form af stik og skæreskader
- Intern færdsel, hvor der kan være fare for at blive ramt af køretøjer
- Høreskadende støj
- Risiko for fald- og snubleulykker

Alle relevante forhold fra jeres virksomhed, der vil berøre de unge, skal risikovurderes og løses, inden de unge arbejder. Forholdene skal indgå i arbejdspladsvurderingen for de unges arbejde.

Skabe sikre arbejdsforhold

Risikovurdering

En risikovurdering er en kortlægning og vurdering af de risici og farlige situationer, som den unge kan møde på jeres virksomhed. Formålet med risikovurderingen er, at man på en systematisk måde vurderer de risici, de unge kan møde samt beslutter, hvilke tiltag der skal iværksættes for at beskytte de unge. Man vurderer både risikoen før og efter eventuelle tiltag. Nedenfor er vist et eksempel på, hvordan en risiko-

vurdering kan gennemføres. Gennem risikovurderingen kan man forholde sig til, f.eks. ergonomi, kemi, maskinsikkerhed, ulykker og støj.

Man risikovurderer ud fra:

- Sandsynligheden for at der sker en ulykke eller en skade
- Konsekvensen, hvis det sker

Risikovurdering		Sandsynlighed		
		Usandsynligt	Sandsynligt	Meget sandsynligt
Konsekvens	Alvorlig tilskadekomst	Yellow	Red	Red
	Tilskadekomst	Green	Yellow	Red
	Mindre tilskadekomst	Green	Green	Yellow

Afhængig af om vurderingen bliver rød, gul eller grøn gælder det at,

Green	Arbejdet kan udføres
Yellow	Tiltag inden arbejdet kan udføres
Red	Arbejdet kan ikke udføres

Jobfunktion: Ung fritidsjobber		Udført af: Arbejds miljørepræsentant			Dato:				
Risikobeskrivelse:		Risikovurdering			Forebyggende tiltag:				
		Sandsynlighed					Vurdering efter tiltag		
					Sandsynlighed				
Skære sig på skarpe genstande i affald	Konsekvens	Yellow	Red	Red	Instruktion om, at der udleveres og anvendes skære- og stikfaste arbejdshansker under hele arbejdet	Konsekvens	Yellow	Red	Red
		Green	Yellow	Red			Green	Yellow	Red
		Green	Green	Yellow			Green	Green	Yellow
Komme til skade under transport med palleløfter	Konsekvens	Yellow	Red	Red	Instruktion om korrekt anvendelse af palleløfter	Konsekvens	Yellow	Red	Red
		Green	Yellow	Red			Green	Yellow	Red
		Green	Green	Yellow			Green	Green	Yellow
Få rugskade ved tungt løft	Konsekvens	Yellow	Yellow	Red	Instruktion om løftegrænse på 12 kg. Løfteteknik og brug af palleløfter til transport af affaldscontainer.	Konsekvens	Yellow	Red	Red
		Green	Yellow	Red			Green	Yellow	Red
		Green	Green	Yellow			Green	Green	Yellow
Blive påkørt af kørende truck	Konsekvens	Yellow	Yellow	Red	Instruktion om kun at færdes i afmærkede gangarealer samt orientere sig og se blå markeringslys på gulv fra truck.	Konsekvens	Yellow	Red	Red
		Green	Yellow	Red			Green	Yellow	Red
		Green	Green	Yellow			Green	Green	Yellow

Eksempel på risikovurdering før og efter forebyggende tiltag

Arbejdspladsvurdering – APV

Risikovurderingen hænger sammen med jeres arbejdspladsvurdering (APV). De forhold, I finder gule eller røde i risikovurderingen skal være løst, inden den unge begynder arbejdet og indeholdt i jeres APV.

Der findes en lang række værktøjer og velfungerende metoder til arbejdspladsvurderinger med tilhørende skemaer. Når det gælder unge, kan det anbefales at anvende den udarbejdede APV-tjekliste om unges arbejde (For unge, som er undervisningspligtige) fra Ung med Job.

Ungmedjob.dk - Bliv klogere på unges arbejdsmiljø

Nu har vi set på de forudsætninger der er for at ansætte undervisningspligtige unge. Hvad de må arbejde med, hvornår de må arbejde og, hvordan man risikovurderer deres arbejdsopgaver.

Næste del af vejledningen omhandler de forhold, man skal være opmærksom på i forbindelse med de unges start på virksomheden og deres nye funktion på en arbejdsplads.

Den unge kommer sandsynligvis ud i sit første fritidsjob og er ude på ukendt område. Unge er særligt udsatte for at komme ud for arbejdsskader. Som virksomhed er det vigtigt, at I fra dag ét hjælper de unge med at få en tryk start samt sørger for en sikker og sund adfærd og god trivsel.

Ung med Job

APV-tjekliste om unges arbejde

For unge, som er undervisningspligtige

Brug APV-tjeklisten til at sikre, at I overholder regler og krav for arbejde, som udføres af unge, som er undervisningspligtige. **Det vil sige unge, som er 13-14 år eller som er ældre, men endnu ikke afsluttet grundskolens 9. klasse.**

Tjeklisten er udarbejdet i henhold til bestemmelserne i Arbejdstilsynets Bekendtgørelse om unges arbejde samt andre relevante arbejdsmiljøregler.

- Bemærk, at tjeklisten ikke er udtømmende for alle forhold i arbejdsmiljøet. Der kan være forhold på jeres arbejdsplads, som ikke er dækket af spørgsmålene. Brug jeres erfaring om arbejdsmiljøet og tilføj flere spørgsmål.
- Der findes en særlig tjekliste for unge på 15-17 år, som ikke er undervisningspligtige, i afsnittet 9. klasse. Hent den på Ungmedjob.dk.

Tjeklisten er udarbejdet af Arbejdstilsynet og de fem BrancheFællesskaber for Arbejdstilsynet som tilsammen dækker det danske arbejdsmarked.

Sådan bruges tjeklisten

Tjeklisten kan bruges af arbejdspladsens ledelse og arbejdsmiljøgrupper i forbindelse med i den lovpligtige arbejdspladsvurdering, APV. Brug også tjeklisten, hvis I ansætter en ung for første gang.

- Besvar hvert spørgsmål inden for de syv emner.
- Hvis svaret er **NEJ**, ser arbejdsforholdene rigtige ud – men I skal fortsat være på, om de(n) unge har et godt arbejdsmiljø.
- Hvis svaret er **JA**, har I en problemstilling, som I skal se nærmere på og evt. a. Beskriv forholdene og før dem evt. ind i virksomhedens arbejdspladsvurdering.
- Læg derefter en plan for, hvordan I kan løse problemet.
- Tilret evt. tjeklisten: Slet spørgsmål, som ikke er relevante for jer og tilføj nye.

Arbejdstilsynet har haft BFA-materialet til gennemsyn og finder, at det indeholder, heriblandt, der krytter sig til arbejdsmiljøforhold, opfylder de krav, der følger af arbejdstilsynets har alene vurderet materialet, som det foreligger, og gør opmærksom på de arbejdsmiljøproblemløsninger og -krav, der ikke er behandlet. Arbejdstilsynets materiale i overensstemmelse med regler og praksis pr. november 2021.

Læs mere på www.ungmedjob.dk

BFA **ARBEJDSMILJØRÅDET** **bfa-Lok**

Ung med Job

Dato: _____

Udfyldt af: _____

APV-tjekliste for unge undervisningspligtige

1. ALDERSKRAV

Bemærk: Læs over lettere arbejdsopgaver er ikke udtømmende. Læs mere i Arbejdstilsynets [Beskrivelse om unges arbejde](#), bilag 7.

Er der 13-14 årige eller unge omfattet af undervisningspligten, som udfører andet end **lettere arbejde**? Lettere arbejde er fx:

- Lettere arbejde med modtagelse, sortering, primærmarkering mv. af varer i butikker og supermarkeder.
- Lettere ekspedition i forretninger, restauranter mv.
- Lettere rengøring, oprydning og bordtæknin.
- Lettere manuelt arbejde, fx lægning i poser, kuvetter og asker samt håndtering af rent vaskesøj.
- Lettere butikarbejde, fx internt piccoloarbejde, udbringning af aviser og reklamer.

	NEJ	JA	Beskrivelse af problemet
Er der 13-14 årige, som har en daglig arbejdstid på over 2 timer på skoledage og skoledage 7 timer?			
Er der undervisningspligtige 15-17-årige som har en daglig arbejdstid på over 2 timer på skoledage og 8 timer på skoledage?			
Er der unge der har en ugentlig arbejdstid på over 12 timer i uger med skoledage?			
Er der 13-14-årige der i uger med helt skolen arbejder over 35 timer?			
Er der 15-17-årige, der i uger med helt skolen arbejder mere end 40 timer?			
Er der unge med en arbejdstid på mere end 4,5 time, som ikke har en pause på mindst 30 minutter?			

2. ARBEJDSSTID

	NEJ	JA	Beskrivelse af problemet
Er der 13-14 årige, som har en daglig arbejdstid på over 2 timer på skoledage og skoledage 7 timer?			
Er der undervisningspligtige 15-17-årige som har en daglig arbejdstid på over 2 timer på skoledage og 8 timer på skoledage?			
Er der unge der har en ugentlig arbejdstid på over 12 timer i uger med skoledage?			
Er der 13-14-årige der i uger med helt skolen arbejder over 35 timer?			
Er der 15-17-årige, der i uger med helt skolen arbejder mere end 40 timer?			
Er der unge med en arbejdstid på mere end 4,5 time, som ikke har en pause på mindst 30 minutter?			

2

Introduktion og modtagelse af de unge

Introduktion og modtagelse til virksomheden omhandler de forhold, der er forbundet med at begynde i et nyt job på en virksomhed og skal gennemføres som det allerførste ved jobstart på virksomheden.

Tag godt imod de unge gennem en veltilrettelagt introduktion og gør det klart, at I vil undgå skader for enhver pris. I skal selv være rollemodeller, men skal også tydeliggøre, at I forventer, at de unge tilegner sig en sikker og sund adfærd.

Lav en fast procedure og tidsplan for den information de unge skal igennem i introduktionsforløbet, så det sikres, at alle nødvendige informationer bliver gennemgået systematisk.

Vurder, ud fra de unges faglige og personlige kompetencer, erfaring og fysik, om der er opgaver, de ikke skal løse, eller om det kræver, at de skal have særlig instruktion. Gør det også klart, at I ikke forventer et højt tempo og 100 % kvalitet med det samme. Det kan hjælpe de unge til ikke at tage unødige chancer - en god forventningsafstemning.

Introduktion indeholder emner som for eksempel:

- Velkomst ved leder
- Arbejdsopgaver og arbejdstid
- Arbejdsmiljøorganisation og arbejdsmiljørepræsentant
- Tillidsrepræsentant
- Præsentation for kontaktperson eller Buddy
- Rundgang på virksomheden
- Beredskabsplan, flugtveje og førstehjælp
- Præsentation af kolleger
- Velfærdsforanstaltninger (kantine, toiletter, bad...)
- Introduktion til personalehåndbog og arbejdsmiljøhåndbog
- Virksomhedens holdning til- og retningslinjer for arbejdsmiljø
- Sikker adfærd
- Registrering af risici, nærved ulykker og ulykker
- Omgangstone og trivsel

Tjekliste til introduktion og modtagelse

Emne	Ansvarlig	Tidsfrist	Udført
Velkomst ved leder			
Arbejdsopgaver			
Arbejdstid			
Arbejds miljøorganisation og arbejdsmiljørepræsentant			
Tillidsrepræsentant			
Præsentation for "Buddy"			
Rundgang på virksomheden			
Velfærdsforanstaltninger (kantine, toiletter, bad...)			
Beredskabsplan, flugtveje og lignende			
Præsentation af kolleger			
Personalehåndbog			
Arbejds miljøhåndbog			
Sikker adfærd og sikkerhedsregler			
Arbejdspladsvurdering (APV)			
Psykisk arbejdsmiljø, trivsel og omgangstone			
Registrering af risici, nærved ulykker og ulykker			

Instruktion og oplæring

For en ung vil alt være nyt, og det gælder også forhold omkring sikkerhed og arbejdsmiljø. Som virksomhed skal I sikre, at de unge bliver grundigt oplyst om arbejdsmiljøforhold og instrueret i deres arbejdsopgaver. En systematisk og grundig instruktion og oplæring med fokus på arbejdsmiljø giver bedre sikkerhed, og den unge bliver hurtigere i stand til at udføre sine arbejdsopgaver korrekt og begår færre fejl.

Alle relevante emner og områder, der vedrører den unges arbejdssted, arbejdsprocesser og arbejdsopgaver skal være indeholdt i instruktionen, så den unge kan udføre sit arbejde uden at komme til skade eller blive syg.

De unge skal oplyses om arbejdsmiljøforhold og faremomenter i relation til opgaverne:

- Hvor de må arbejde, tilladte rum og områder - afgrænsning.
- Opmærksomhed på sikring af maskiner inden arbejde i nærhed.
- Ingen brug af maskindrevet håndværktøj.
- Værnemidler, der skal anvendes, f.eks. høreværn, handsker og sikkerhedssko.
- Undgå tunge løft - løfteteknik og tekniske hjælpemidler, f.eks. palleløftere.
- Stoffer og materialer (kemi, og sundhedsfare fra processer, f.eks. svejsning og maling).
- Orden og ryddelighed.
- Håndtering af affald.
- Skarpe genstande.
- Fald og snublen.
- Adskillelse af kørende og gående færdsel - hvor skal de færdes?

Der skal også gives en instruktion til den konkrete arbejdsopgave, f.eks. anvendelse af palleløfter:

- Der skal anvendes handsker og sikkerhedssko.
- Maksimal last 250 kg.
- Virkemåde af betjeningshåndtag - løft/sænke, køre og bremsefunktion.
- Når palleløfteren ikke er i brug, skal gafflerne være i laveste position, og den skal være bremset.
- Den skal stilles i afmærket område efter brug.
- Den må ikke bruges til at transportere mennesker - ikke løbehjul!

Tjekliste til oplæring og instruktion

Oplysning og instruktion til: Fritidsjobber	Udføres af: Jens Jensen - Buddy	Sidst revideret: 11-04-2022
Emne	Bemærkninger	Udført
Arbejdsområdet - afgrænsning	Ingen arbejde indenfor de gule opmærkninger på gulvet - blive i gangarealer.	
Værnemidler, f.eks. høreværn, handsker, sikkerhedssko	Sikkerhedssko og de blå skærefaste handsker.	
Tekniske hjælpemidler, f.eks. palleløftere	Ved transport af affaldscontainer anvendes palleløfter.	
Kemi - hvilke produkter	Ingen faremærket kemi må anvendes.	
Orden og ryddelighed	Gulve holdes ryddede for affald, emballage. Spild dækkes med kattegrus.	
Affaldshåndtering	Affald bortskaffes til containere ved lagerbygning. Sortering efter skiltning på containerne.	
Skarpe genstande	Der kan være skarpe genstande i affaldet. Håndter aldrig uden skærefaste handsker.	
Fald og snublen	Gangveje og køreveje holdes frie for affald, emballage, emner og spild.	
Intern færdsel, kørende og gående	Gå kun i markerede gangarealer. Hold respektafstand til truck - se blåt lys omkring truck.	
Sikring af maskiner	Arbejd kun nær maskiner, der er standsede, afbrudte og med lås på.	
Mekanisk drevne håndværktøjer	Anvend aldrig vinkelslibere og boremaskiner - de skal være låst inde i arbejdsvogne.	

Eksempel på tjekliste til oplysning og instruktion

Buddy

Det skal altid være erfarne og kompetente medarbejdere over 18 år, der giver de unge instruktion i det arbejde de skal udføre samt de tilhørende arbejdsmiljøforhold. Det kan f.eks. udføres af, eller med involvering af arbejdsmiljørepræsentanten for området samt tilknyttet Buddy, der har viden og erfaring på området. De unge vil have forskellige forudsætninger og udover deres alder, kan der være andre forhold som, f.eks. mental, fysisk, sproglig eller kulturel baggrund, der gør, at der skal tages særlige hensyn i forbindelse med instruktion og oplæring. Det er vigtigt, at de voksne har en fornemmelse og forståelse for de unge, så man kan være sikker på, at formidlingen sker på en måde, de unge forstår.

Instruktionen til den unge bør altid ske mundtligt, da man her vil kunne se og høre, om den unge har forstået budskabet eller om der er spørgsmål.

13168

BONDHUS
MADE IN U.S.A.

6.0MM

Opsyn og tilsyn med de unge og deres arbejdsmiljø

Efter de unge har gennemgået og forstået instruktion om sikkerhed og arbejdsmiljø og er blevet fortrolige med deres arbejdsopgaver, skal der fortsat føres løbende tilsyn med deres sikkerhedsadfærd og udførelse af arbejdet.

Hvis arbejdet ikke udføres efter den givne instruktion, skal der gribes ind og forholdet rettes, f.eks. hvis krævede personlige værnemidler ikke anvendes. Her er det vigtigt at få talt med de unge om, hvad der er årsagen til afvigelsen fra det aftalte, så de korrekte korrigerende handlinger kan iværksættes.

De unge må aldrig udføre alenearbejde. Der skal være en voksen i nærheden, som kan udføre effektivt tilsyn. Den voksne medarbejder skal være fyldt 18 år og have den nødvendige indsigt og kompetencer i forhold til arbejdet og arbejdsmiljøet.

Det er vigtigt, at både ledelsen, arbejdsmiljørepræsentanterne, Buddy og de voksne kolleger er gode rollemodeller og sammen støtter op om opgaven med tilsyn og hjælper de unge på rette vej.

Der skal i starten være ”konstant” opsyn med den unge, men afhængig af modenhed, og hvor god indlæringen har været, kan frekvensen af tilsynet nedsættes. Vigtigt er, at I igennem opfølgning med dialog og nysgerrig tilgang får vendt, om der er spørgsmål til arbejdsmiljøet, misforståelser eller forslag til forbedringer. Giv en konstruktiv feedback løbende, så den unge føler sig involveret.

Hvis den unge sættes til en opgave, der ikke er rutineopgave, skal der efter fornyet instruktion igen være skærpet tilsyn en periode.

Arbejds miljøorganisationens (AMO) og tillidsrepræsentantens rolle

AMO inddrages i fastlæggelsen af, hvilke arbejdsopgaver de unge kan varetage, inden arbejdet begynder. De medvirker i udarbejdelse af risikovurderinger og arbejdspladsvurdering for de unges arbejdsopgaver, ligesom AMO kontrollerer, at der gives effektiv oplæring og instruktion, som passer til de unges behov. AMO holder jævnligt kontakt til de unge og kontrollerer, at der udføres tilsyn og opfølgning samt, at de unges arbejde udføres forsvarligt og i overensstemmelse med givne instruktioner.

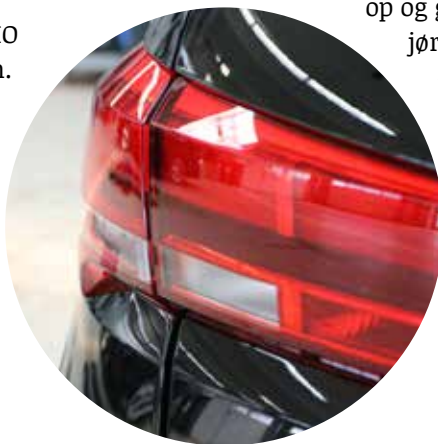
På arbejdspladser, der ikke har en AMO kan tillidsrepræsentanten have rollen.

Skabe sikker adfærd

Virksomhedens ledelse, arbejdsmiljørepræsentanter, Buddy og andre medarbejdere skal være gode rollemodeller for de unge - gennem en sikker og sund adfærd skal de vise de unge, hvordan arbejdet udføres for at være forsvarligt.

– Være det gode eksempel!

De unge skal lære, at oplever de afvigelser, fra det de har lært eller ser nye risici, er det vigtigt at stoppe op og give besked til deres leder, arbejdsmiljørepræsentant, Buddy eller kollega, så der kan tages hånd om problemet og findes en sikker og sund løsning.

Regler for forbudte arbejdsopgaver

Arbejdstilsynets bekendtgørelse om unges arbejde indeholder de arbejdsmiljøregler, der gælder for unges arbejde, herunder bilag bl.a. med lister over nogle af de tekniske hjælpemidler, maskiner, stoffer og materialer og andre typer arbejde, som de unge ikke arbejde med eller udføre:

- Ikke udtømmende liste over tekniske hjælpemidler, anlæg og arbejdsprocesser, som unge under 18 år ikke må arbejde med
- Liste over stoffer og materialer, som unge under 18 år ikke må arbejde med eller på anden måde udsættes for.
- Ikke udtømmende liste over arbejde, som kan medføre andre sikkerheds- og sundhedsfarer, som unge under 18 år ikke må udføre.
- Liste over hvad unge, som er fyldt 13 år, må beskæftiges med.
- Steder hvor unge, der er fyldt 13 år, under særlige betingelser må udføre lettere arbejde i nærheden af maskiner.

Øvrige henvisninger

- Arbejdstilsynets hjemmeside At.dk - se temaside om Unges arbejdsmiljø.
- Ungmedjob.dk

BFA Industri vejledninger om:

- Sikre Maskiner
- Sikkerhed ved service og reparation
- Kemisk risikovurdering
- Introduktion, instruktion, oplæring og tilsyn
- BFA Industri - Arbejdsmiljø i industrien (bfa-i.dk)

Bilag: Find din branchekode eller discokoder

De generelle regler om det arbejde de unge må udføre Produktionsvirksomheder og værksteder indenfor industrien må beskæftige undervisningspligtige unge, der er fyldt 13 år med lettere arbejde, som er nævnt i bilag 7-9 i Arbejdstilsynets bekendtgørelse om unges arbejde under forudsætning, at arbejdet ikke indebærer fare for de unges sikkerhed og sundhed.

De unge må ikke beskæftiges med eller være i farlig nærhed af farlige stoffer og materialer. Dette gælder alle farlige stoffer og materialer, herunder dem der er nævnt i bekendtgørelsens bilag 4.

De unge må ikke beskæftiges med eller være i farlig nærhed af maskiner, medmindre det er ufarlige husholdnings- eller kontormaskiner, eller beskæftigelsen opfylder betingelserne i bekendtgørelsens bilag 8.

Arbejde i nærheden af maskiner

Af bekendtgørelsens bilag 8 fremgår det, at virksomheder, som er omfattet af de branchekoder eller de Discokoder, der fremgår af bekendtgørelsens bilag 10, kan beskæftige undervisningspligtige unge i nærheden af maskiner under følgende betingelser:

Maskiner og andre tekniske hjælpemidler, som er omfattet af bekendtgørelsens bilag 1, skal være standset og på effektiv måde sikret mod igangsætning og risiko for tilskadekomst. Er det ikke muligt, skal der træffes andre foranstaltninger, der effektivt sikrer, at arbejdet kan foregå sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt.

De unge må ikke kunne komme i kontakt med bevægelige dele eller på anden måde udsættes for risiko fra maskiner og lignende. Automatiske anlæg i drift skal være sikret efter gældende regler. Maskindrevet håndværktøj, som er omfattet af bekendtgørelsens bilag 1, må ikke være tilgængeligt.

Virksomhedens branchekode og discokoder

Virksomheder indenfor industrien kan beskæftige de unge i nærheden af maskiner, hvis virksomheden falder indenfor en af de nævnte branchekoder i bekendtgørelsens bilag 10. Hvis virksomheden ikke falder indenfor en af de nævnte branchekoder i bilaget, kan virksomheden undersøge, om de opgaver der bliver udført i det område, hvor den eller de unge påtænkes at skulle arbejde falder ind under en af discokoderne i bekendtgørelsens bilag 10.

Virksomheder, som beskæftiger undervisningspligtige unge i nærheden af maskiner, skal kunne dokumentere overfor Arbejdstilsynet, at de enten falder ind under en af branchekoderne eller discokoderne i bilaget. Arbejdstilsynet har ikke selv adgang til oplysningerne om discokoderne.

En branchekode er en international kode på 6 cifre, som fortæller, hvilken branche virksomheden arbejder indenfor. Branchekoden viser, hvilken hovedaktivitet virksomheden beskæftiger sig med, og den bliver brugt til at lave statistik over de danske virksomheder og sammenligne dem med virksomheder i andre lande.

En discokode (DISCO) er den danske version af den internationale fagklassifikation (International Standard Classification of Occupations, ISCO), som udarbejdes af International Labour Organization, ILO. Koderne angiver, hvilke arbejdsfunktioner de enkelte medarbejdere typisk udfører, og de bliver bl.a. brugt til lønstatistik.

Find jeres branchekode

I kan finde jeres branchekode i Det Centrale Virksomhedsregister <https://datacvr.virk.dk/>. Når I har fundet jeres virksomhed i registret, åbner I menupunktet "Udvidede virksomhedsoplysninger" og der finder I jeres branchekode. Hvis jeres branchekode fremgår af oversigten i bilag 10 i bekendtgørelsen om unges arbejde, kan I beskæftige undervisningspligtige med lettere arbejde i nærheden af maskiner, når I samtidig sørger for at overholde reglerne som er beskrevet ovenfor (bekendtgørelsens krav efter § 29).

I finder bekendtgørelsens bilag 10 på Arbejdstilsynets hjemmeside: <https://at.dk/regler/bekendtgørelser/unges-arbejde-1049/bilag-10/>

Find jeres discokoder

I kan finde discokoderne på de arbejdsfunktioner, som foregår i det område, hvor I gerne vil beskæftige unge undervisningspligtige på Danmarks Statistiks søgefunktion for stillingsbetegnelser på deres hjemmeside. <https://www.dst.dk/da/Indberet/oplysnings-sider/loenstatistik/stillingsbetegnelser-disco-08-i-loenstatistikken>.

I søgefeltet skriver I de stillingsbetegnelser som en eller flere af medarbejderne i området har, og den pågældende discokode vil fremgå af en af svarmulighederne i søgeresultatet.

I kan også finde discokoderne ved at spørge i virksomhedens bogholderi. De bruger discokoderne, når de indberetter løn for de enkelte medarbejdere.

Hvis en eller flere af discokoderne i det område, hvor I vil beskæftige de unge, fremgår af oversigten i bilag 10 i bekendtgørelsen om unges arbejde, kan I beskæftige undervisningspligtige med lettere arbejde i nærheden af maskiner, når I samtidig sørger for at overholde reglerne, som er beskrevet ovenfor (bekendtgørelsens krav efter § 29).

I finder bekendtgørelsens bilag 10 på Arbejdstilsynets hjemmeside: <https://at.dk/regler/bekendtgørelser/unges-arbejde-1049/bilag-10/>

Dokumentation overfor Arbejdstilsynet

Som virksomhed der ansætter unge undervisningspligtige til arbejde i nærheden af maskiner, skal I have styr på dokumentationen overfor Arbejdstilsynet. I skal kunne dokumentere, at jeres virksomhed er omfattet af de retningslinjer, der gælder for unge undervisningspligtiges arbejde i industrien og som gør, at I har lov til at beskæftige unge i nærheden af maskiner. Det gør I ved at fremvise virksomhedens branchekoder eller discokoder, når I har et besøg fra Arbejdstilsynet.

CO-industri
www.co-industri.dk
Tlf. 3363 8000

Dansk Industri
www.di.dk
Tlf. 3377 3377

Lederne
www.lederne.dk
Tlf. 32 83 32 83

bfa-i.dk

